

355 c
0-75

Осоавиахим ССРС-нын амыр
ижининг-ле көруланарынын
шибеези!

Осоавиахимнын Ячейказы.

(Ячейканынгла шигжү комис-
сиянын ээжизи).

А. И. Суразаков көчүрген.

Улалу.

1929 жыл.

Ойрот Областын Осоавиахим
Соведы чыгарган.

СССР-дын ийдэ нүчи-лэ кэй-лэ учар машыналар
(аэропланды), нандыйла корон эдэр заводторды

тыгыдарына болышар ячейканын.

Горно-Алтайск областная
БИБЛИОТЕКА

г. Горно-Алтайск

№ _____

ПОЛОЖЕНИЕЗИ.

I. Положениелэр.

Устав бичиккэ кэлижэр аайынча СССР-дын коруланар ийдэ күчин тыгыдарга, кэй-лэ учар аэропландарды корон эдэр иштэрди жаандадарга јон бойынын күүни лэ болыш бэрэрин баштаарын Осоавиахим Јоны бойынын бүдүрэр кэрэгин эдип туры.

1. Предприятияларда, учреждениеларда, јадар туралар кэрэктиң нөкөрликтэриндэ, деревнэдэ, чэрү турган јердэ база үүрэдүлү заведениелэрдэ башкарылар Осоавиахим Јонынын төс баштапкы организациязы ячейка болор.

2. Ячейканын бүдүрэтэн төс кэрэктэри мундый:

а) кол күчи-лэ јаткандарды бойынын күүн-табы-ла (тагынан, алдынан) Осоавиахим Јонына кийдирип јуудары;

б) оморды Осоавиахимнын толықтары ажыра, үүрэдүгэ кэрэктү нэ-лэ нэмэни бэдрэп табатан, чэрү үүрэдүүнин, мылтык адары-

0994660 ✓

нын кружокторы, авиахим кружокторы, авиахим отряды, кэй-лэ учып жарыш эдэр кружокторы чэнэмэл эдип нэ лэ аш өлөн көргүзүгэ өскүрэр участкалары, оо тунгэн он он да башка нэмэлэри ажыра Осоавиахим јоннын бүдүрэтэн нэ-лэ кэрэктэрин кичээмэлдү ижинэ јуудып кожоры;

в) кол күчи-лэ јаткандардын ортозында чэрү-јуу, учар аэропландар, корон эдэр кэрэктэрин үүрэдүйн јайары база јурт корулаар, учар аэроплан-ла корон бүдүрэр кэрэктэрин учурын јартап јарлаары;

г) Осоавиахим Јонынын иштэрин тыгыдып өскүрэр кэрэгиндэ ячейканын члендэрилэ кол күчи-лэ јаткандардын калын јуртынын аразында акча- јөөжө јууп табары база СССР-дын јуртын корулаарын оны канайда бүдүрэр эткэн аайынча тыгыдары.

II. Ячейканы канайда тудар.

3. 1-кы параграфтын аайынча, Осоавиахим Јонынын члендэринин тоозы үч кижидэн төмөн эмэс болзо, Јоннын ячейказын тудып алар учурлу.

4. Кандый-ла кол күчи лэ јаткан кижиде бойынын ячейка баштап тудар дэгэн шүүлтэзин партияла комсомолдын организацияларыла, фабрик-заводтын месткомы-ла чэрү-турган јердин командазы-ла, јуртсовет-лэ, он он-да өскөзи-лэ тилдэжип јарадып алала, онызын аймактаты уездтеги, областагы, онон

да өскө жөрдэги Осоавиахим Жоныныг отде-
лдеринэ жөптөдип алза, ячейканы төзөп тудып
салар учурлу. Оны бүдүрэргэ мундый кэрэ-
ктэр бүдүрэр кэрэк:

а) Осоавиахим члендэрининг канча тоолу
барын база Осоавиахимга жаңы кирэргэ тур-
гандардын тоозын ишмэкчилэрдинг, крестьян-
дардын, служащийлардын, кызыл чэрүлэрдинг
ортозында база предприятияда, деревнэдэ,
учреждениедэ, чэрү турган жөрдэ, оноң-да
өскө жөрдэ сурулап угып жартына чыгып ала-
тан;

б) Организационный жуун эдип, бу жуунда
Осоавиахимнын члендэрининг колында кан-
чазы бэлэтүүн, эмээ Авиакимнын ол эмээ
ОСО-нын члени болгон-ба, кажы тужунда,
кандый жөрдэ канча член жууш акчаны төлөгө-
нин билип алып, тоолу күнгэ башкарынар
бюро тудып салар, онызын председателъ ал-
дынаң баштап башкарып турар. Члендэринг
тоозы 10 кижидэң өтпөй турза бюро тудар-
дын ордына жаңыс ячейканын катчызы-ла
казначейди тудып салар;

в) Осоавиахимнын члендэрининг тоо бичи-
гин жазап, онызында член бэлэтэрдиг номе-
рын жууш акча төлөгөн өйин, социал эжизин,
партияга киргэнин кирбэгэнин база члендэр-
диг иштэп турган жэрлэрин ончозын бичип
салатан;

г) ячейканын улузынын тозын, Осоавиа-
химнын члендэрин бичиккэ кийдирэргэ база
ячейканы жэр журтындагы Осоавиахим Жоны-

нын баштап турган Башкарууна (аймактагы, городтогы база оноң-да башка Осоавиахим совединэ јөптөдип аларга тоо бичигин табыштыратан.

1-кы А Ј А А Р У: Предприятияда, учреждениедэ, эмэээ јуртта оноң-да башка јэрдэ Осоавиахимнын члендэринин тоозы 3-кэ јэтпэй турза, ондогы јаңыс ол эмэээ эки кижилдынаң јаңы члендэрди јуудып кийдирэр, онын соңында-ла организационный јуун эдэр.

2-чи А Ј А А Р У: Предприятияда, учреждениедэ, эмэээ јуртта оноң-да башка јэрдэ Осоавиахимнын члендэри орды-ла јок болзо, јаңыс — эки ишмэкчи кижил, служащий, кызыл чэрү кижил, кол күчил-лэ јаткан крестьяндар, оноң-да өскөзи ячейканы баштап төзөп, алар учурлу, ол-ок тужунда олар бойлорынын Осоавиахим Јонына киргэнин (јуук јанында, турган ячейкаларда аймактагы, горотогы Осоавиахим Јонына (јазадып алала, јөптөдип бу 2-чи јааруга кэлиштирэ ижин бүдүрэт.

3-чи А Ј А А Р У: Јаңы тудулган ячейканы јаан Осоавиахим Јонына јөптөдөрдө, тоолу күнгэ туткан бюро ла ячейканын секретарын 6 айга јөптөдип-ок алатан.

III. Ячейканың керегинг бУдУрэр Башкаруу.

5. Ячейка Башкарууның јаан башчызы оның члендэрининг бастра јаан жууны болотон.

6. Ячейканың јаан жуунының билип бүдүрэтэн кэрэктэри мундый:

а) Ячейканың бюрозыла шинжи комиссиязын тудары;

б) ячейканың бюрозы—ла шинжи комиссияның бойларының бүдүргэн иштэрининг бэргэн отчетторын ағылап көрөлө, јөптөөри;

в) ячейка ла база оның бөлүк организацияларының (кружоктордын, толыктардын, оноң-да башказының) бүдүрэр дэгэн ижинэ јазап тургускан пландарын көрип јөптөөри;

г) уполномоченный улустың бойларының бүдүргэн иштэрининг, база ячейканың тургускан планындагы иштиң канча кирэзин бүдүргэнин айдып бэрэр отчет—докладын угары;

е) членгэ улус жуудып аларын, оноң чыгарарын јөптөөри;

ж) ячейканың члендэрининг ончозын Осоавиахимның нэ-лэ иш-кэрэктэринэ тыңыдып үүрэдэр кэрэгиндэ Осоавиахим тэкши кэрэктэрининг учурын, оның јаан башкаруларын докладтарын база СССР-дың ийдэ күчи-лэ, кэй-лэ учар аэроплан ла нэ лэ корон эдэр

кэрэктэрдн јурт корулаарга тыгыдып јаан-
дадар сурактарды угып шўўжэри

7. Ячейканын јаан јуунда 3 айдын бажын-
да бирдэн төмөн болбойтон.

1-КЫ А Ј А А Р У: Ячейканын член-
деринин јаан јуунына бастра члендери-
нин үч үлүүнин бир үлүү келгэжин јуун
болып турар учурлу.

2-ЧИ А Ј А А Р У: Ячейка јаан јуун-
дардан башка, јэри јуртынын аайынан
көрө, делегаттардын јуундарын эдип
турар.

8. Ячейканын бюрозы јаан јуундардын
ортосында ячейканы баштап башкарып турар.
Бюроны Ячейканын јаан јууны тудар, Осоавиа-
хим Јонынын Ячейказында 10 член бар бол-
зо бюронын члендеринэ үч кижн турар; Осо-
виахим јонында 25 члендү ячейка-бюроо 5
член тудар; 25 тэн өрө 100-кэ јэтрэ члендү
ячейка бюроо 7 член кижн турар, онон көп
тударын 100-тэн өрө члендү ячейка, јэр јурт-
тынын аайынан көрө тудатан.

Бюронын турар срогын алты айга тудар
учурлу.

А Ј А А Р У: Бюронын тудулган
улузы (5-7 онон -да көп кижн болзо)
ячейканын казначейн база тудулар.

9. Ячейканын бюрозынын билнп бүдүрэр
кэрэктэри мундый:

а) осоавиахимнын кружокторын, чэрү то-
лыктарын, нэ-лэ јүзүн компания иш эдэри,

јурт ортозындагы иш, оног-да өскөзин баштап төзөөри;

б) ячейканын база онын ижинэ турган (толыктардын, кружоктардын) нэ-лэ ижин баштап башкалары база бу иштерди бириктирери;

в) ячейканын јаан јуундарынын тургускан постановлениелэрин иштэп бүдүрэри;

г) бойын билип турган јаан Осоавиахим Башкаруунын јакылта бичиктэрин јаспай иштэп, јакылталарын бүдүрэри;

д) јакылта бичиктэр-лэ ячэйканын јаан јуунынын тургускан постановленизи-лэ бүдүрэр иштэрининг планын үч айга тургузып јазаары;

А Ј А А Р У: Јаан ячейкалар база деремнэдэги ячейкалар (јэри јуртынын турган аайынан көрө-јердинг ижи, оног-да өскө кэрэктэр тужунда) Јаан бу Јоннын Соведи-лэ тилдэжип јарадала планын срогын узадып ол эмэзэ кыскартып алар учурлу.

е) ячейканын членинэ јаңы улус кийдирэри;

ж) Бу Јоннын членинэ јуудып алары, онызын ячейканын јаан јуунына јөптөдип алатан;

з) ячейканын члендэрининг чодын алары, ологго иш үлэп бэрэри база ологдын ижин баштап башкалары;

и) ячейканын бүдүрүп турган ижинэ (Осоавиахим Жонынын жаан Соведин-лэ тилдэ-жэлэ.) Чыгартылу кижин көстөп тудары;

к) Осоавиахим ячейканын ижин партия-ла комсомолдын, советтин онон-да өскө жоннын организацияларынын, предприятинин, учреждениинин, деревненин, онон-да өскө-, зинин ижинин ортозын жууктадып кэлиштирери;

л) ячейканын члендерин кичээмэлдү иш бүдүрүп турган кэрэгиндэ „актив (эркин) член“ атададарына чыгарарга („Жоннын актив члендеринин положениязинин“ аайынча) табыштырары;

м) члендердин бэлэттерин үлэп бэрэри, члендердин пай жууштык, жэртва акчаларды база онон башка кирип турган акча жөөжөни жууры;

н) бу ишкэ кэрэктү бичиктерди, лотерей ойыннын бэлэттерин, Осоавиахимнын бүдүрүп чыгарган нэ лэ нэмэлерин кол күчи-лэ жаткандардын журттарынын ортозында жайып таркадары;

о) ячейканын акча-жөөжөзин кэрэгинэ чыгарып тудары база канча кэрэктү акчанын бодолын чыгарары, смета тургузары;

п) ячейканын акча кассазын, жөөжөзин ээ болып билип турары;

р) ячейканын члендеринин жаан жуунына көрдирип шүүтирэр нэ-лэ кэрэктэрди бэлэтэп жазаары;

10. Ячейканың бюросының заседаниези бир айда эки катаптаң ас болбойтон.

11. Ячейканың бюросының заседаниези бюроның бастра члендэрининг тоозының тал-ортодон төмөн эмэс јуулгажын заседание болып турар учурлу;

12. Бюро бойының ижи тужунда Осоавиахимның Уставы-ла, бу иш-кэрэктэргэ ячейканың јаан јуунының тургускан постановлениези-лэ база бу Јонның Јаан Башкарулары ла шинҗизи јакаарып айтканы -ла башкарынып баштанып турар.

13. Ячейканың бюросы алты айдың ичиндэ бир катаптаң төмөн эмэс јаан јуун алдына отчодын бэрэтэн, бойының отчодының көчиргэн (копияларын) јаан организацияларга-аймактың президиумына, округтың, онойда башказының отделениелэринэ табыштырып турар учурлу.

14. Члэни көп јаан ячейкаларда база деревнэдэги ячейкаларда бюроо болыжын јәтирзин дэп олардың тапкан табынча јәри јуртынан, иштәп турган ижинэнг, башкарунан көрө ячейканың кэзэк-бөлүк јәрлэринэ уполномочийлардың институтын мунайда: заводтордо — цех тоозына, јаан үүрэдүлү Вуз-тарда курстар, факультеттэр, отделениялар зайын школдордо — класс тоозына, учреждениялардан башкару тоозына, чэрү турган јәрдэ, батальон зайын, деревнэләрдэ, колхозтордо совхозтордо, фермаларда, хуторларда, уйан ячейкаларда, сной-да башкаларында тәкши

тудар. Уполномоченныйларды бюро ячейканын члендэрининг активтарынан (кичээмэлдүлэринэн) талдап тудар, ячейканын члендэрининг жаан жууны жөптөп салар.

15. Уполномоченный улус мундый иштэр бүдүрэр учурлу:

а) Осоавиахимнын члендэрининг чодын (тоозын) алары;

б) членнинг жуштык акчаларын жууп, оны ячейканын кассазына табыштырып бэрэри;

в) жаңы член жуудары;

г) Жоннын члендэрин кичээмэлдү иш бүдүрэргэ (кружокторго ошонда өскөзинэ) кычырып ээлтэри;

д) ячейканын планындагы иштэрди бүдүрэри;

е) ячейканын бюрозынын аңылу жакылталары, ошонда өскөзин бүдүрэри;

16. Кэрэк тужунда бюро уполномоченный улусты жууп, тургуза бүдүрэр иштэрдэ, ячейканын турган учурын база иштэрди мунап ары канайда бүдүрэтэнин шүүжэргэ совещание эдер. Уполномоченныйдын иштэгэн ижинин отчет—доклады ошонда өскөзин угып көрөр.

IV. Ячейканын члендэрининг правазы, Олордын бүдүрэр кэрэктэри

17. 18 жашка жэткэн, база Совет Социалист Республикаларын Союзынын конститу-

циязы-ла правалу турган кандый-ла кижн
 Јоннынҗ ячейказынынҗ члени болор учурлу.

18. Батрактардан јокту крестьяндарданҗ,
 кызыл чэрү улустанҗ, иш-лэ профшколдор-
 дынҗ үүрэнчиктэринэнҗ, кэнэгэндэрдэнҗ,
 айыл-јуртыннҗ ижиндэ турган үй улустар-
 данҗ башка нэ-лэ кижээ член пай акчанынҗ
 төлүүн 20 акча эдип эжилэп тургускан.

Батрактарга, јокту крестьяндарга, кызыл
 чэрү кижизинэ, иш-лэ профшколдынҗ үүрэн-
 чиктэринэнҗ, кэнэгэндэргэ база айыл јурты-
 нынҗ ижиндэ турган үй улустарга член пай
 акчанынҗ төлүүн 10 акча эдип эжилэп
 тургускан.

19. Членгэ кирип төлөөр ј у у ш т ы к
 акчаны мунайда тургускан: а) кызыл чэрүлэ-
 ргэ, иш-лэ профшколдынҗ үүрэнчиктэринэнҗ,
 фабрик-заводтынҗ үүрэнчиктэринэнҗ, иш тапай
 иш јок јүргэндэргэ, батрактарла кэнэгэндэ-
 ргэ бир јылга 10 акча; б) крестьяндарга-ла
 ВУЗ-да үүрэннип тургандарга-бир јылга 30 ак-
 ча; в) бир айда 75 салковой јал акча алып
 турган ишмэкчилэргэ крестьяндар ла Кызыл
 Черүдинҗ үүрэдү кэрэгининҗ б а ш к а р у унда
 тургандарга бир јылга 60 акча; г) бир ай да
 75 салковойдонҗ өрө јал акча алып турган
 ишмэкчилэргэ, служащий ла Кызыл Черүдинҗ
 үүрэдү кэрэгининҗ башкаруунда, тургандарга
 база „а,“ „б,“ „в“ бөлүнтилэргэ кирбэгэндэ-
 ргэ-бир јылга 1 салковой 20 акча.

Айыл-јуртыннҗ ижиндэ турган үй улус-
 тар членнинҗ јууштык акчазын мунайда

төлөөр: городтордо журтаган болзо-30 акча, жэ үй кижини азрап турган кижининг төлөп турган члан жууштык акчазы 30 акчадан төмөн болгожын, ондый үй кижини 10 акча төлөөр; журт жэрлэрдэ јаткандар член жууштык акчаны-10 акча төлөөр.

1-кы ајаару: Членнинг жууштык акчаларынын төлөйтөн срогын, эжи эдип, жарым жылдан тургускан.

2-чи ајаару: Членнинг жууш акчаларын аларла јаан организациялардан алып турган эжилү маркаларды члендэрдинг кн и ж к а л а р ы н а кыйалта јок јапшырып туратан.

3-чи ајаару: „Јаш Нөкөрлөрдө“ тургандарды Осоавиахим члендэри-лэ учуры јангыс кэрэктэ туры дэп, Јоннын ч л е н д е р и н э н чыгаратан, нэнинг учун дэзэ Јоннын членинэ 18 јашка јеткэндэ алатан, бу јашка јетпэгэндэр актив члендэр болып албайтан.

20. СССР ды ийдэ күчи-лэ кэй-лэ у ч а р машыналар (аэропландар), кандый-ла корон эдэр заводторды тыңыдарына б о л ы ш т у организациянын членининг күндүлү а д ы н алып, корууна турарга јүргэн ячейканын члендэри ончозы, јоннын тургускан чикэ јолынаң чыкпай, член улустаң алатан жууш акчаны туркаары төлөөринэн өскө, мундый кэрэктэр бүдүрэрин кичээйтэн учурлу:

ячейканын ижин сүрэкэй кичээмэлдү иштэп, ячейкалардын, кружоктордын, ононда өскө иш эдип турган организациялардын бастра члендерининг јаан жуундарына кэлип,

олордын ижин кожо бүдүрижип, јонныг тыштында турган тэгин улуска бу бүдүрип турган иштэри-лэ көрүмји болып жүрэр кэрэк

б) бойынын чэрүдин үүрэдү кэрэгин билэрин. база өрө кэй-лэ учар аэроплан-ла корон эдэр кэрэктэрдиг ижинин учурын билэрин там јаандадып салар кэрэк;

в) кол күчи лэ јаткандарды Осоавиахим Јонына јуудар кэрэгиндэ база оморды кандый-ла бүдүрэр ижинэ ксжып аларга куучындап, сөстөп болыжар кэрэк;

г) акча—јөөжө јуур кэрэгиндэ Осоавиахим Јонына, ячейкаа болыжын јэтирип, жертва акча јуурын, бичик-лэ. оос-ла куучын айдарын, спектакл ойын эдерин, оногда башка иштэр эдерин баштап, ижин кожо бүдүрү-жип турар кэрэк.

Ајаару: жертва акчаны, оног-да башка нэ—лэ акчалу ишти Осоавиахим Јонынын, база онын башкаруларынын качанда болзо өнөтөйин бэргэн јакыл-тазы бар—ла болзо, ондый кэрэктэрдиг ижин бүдүрэтэн.

21. Ячейканын член кижизи мундый правалу болор:

а) јуундарла кожо турып, јөп айдып кол көдүрэр үндү болор, Осоавиахимнын јанынын, ячейканын нэ-лэ башкару кэрэктэринэ бойы турар, члендэрди-дэ солып тудар правалу, база Осоавиахим јоннын кандый-ла јуундарына, база Бастра Союзтын Осоа-

виахим јуунына јэтрэ—дэ барар делегат болып тудулар учурлу болор;

б) Осоавиахим Јонынын Президиумыла ячейказынаҥ качан—да болзо алдынаҥ јөптү болзо, јон јуулган јэрлэргэ Осоавиахим Јоннын адын аданып куучын сөс айдып турар правалу;

в) учуры јарап кэлижэр конкурстарга база өскө республикалардын, бастра союзтын баштап турган акалажар мөрөйлү иштэринэ кожылар правалу;

г) чэрү кэрэгинэ, база јурт ортозындагы нэ-лэ иш кэрэгинэ учар аэропланду ижин бүдүрип турары-ла химия кэрэгинэ үүрэдэр школдорго член улус кирэринэ Осоавиахим Јонынаҥ болыш—јэмээзиндү болорпр авалу, јэ ондый-да болзо, үүрэнэргэ турган кижиге, ончо улусты школго кирэрин јарадып көрөр эжи учурларга јарап кэлишкэдий болор јангу;

д) јуунты бичиктү (библиотека) јэрдэҥ бичик-билик алып кычырарга, музейлэргэ јүрэргэ, база Осоавиахим Јонынын эдип турган көргүзү (выставкаларга), ол эмээ куучын айдар јэрлэргэ барарга—ончозында јэҥилтэ болышту болор учурлу;

е) Јурт ичиндэги ишкэ турган аэропландар учуп кэлзэ, ол эмээ јэрдэҥ учуп чыгарына јэтрэ турар (аэродром) дэп јэрләрди, јэргэ салар нэ-лэ аш—өлөн үрэндэрин, база ээскиргән јэрләрди јашыртарга кэрэктү нэмэләрди үүрэдү бичик јолы-ла таап, ағы-

лап көрөп, учурына чыгып турар (химическая лаборатория) дэп јэрләрди, нэ-лэ аш-өлөң үрәндәрин, чәнэп көрөп турарга, өскүрөп салган јалаң јэрләрди, мастерскойларды, заводларды, оноң-да өскөзин Осоавиахим Јонының баштап ийгән экскурсияларында јүрәрдэ, эмэзэ јангысканы-да јүрзэ, муның ончозын көрөр правалу болор учурлу;

ж) Осоавиахим Јонына эжилэп тургускан кэп кийимдәрди эдинип кийэр учурлу;

з) Осоавиахим Јонының члендәри төжинэ тагынар эдип эжилэгән знакты тагынар эжилү;

и) губәрдин, эмэзэ областың Осоавиахим Јонының Совединең јөптү јәжинэ тагынар знакты тагынар учурлу;

к) Осоавиахим Јонының кэпкэ басып чыгарган нэ-лэ бичиктәрин садып аларда баазын түжүртип јәңилтэ алар учурлу;

л) өрө турган кэй-лэ учар аэроплан-ла химияа кэрәктү нэ-лэ учурлу нэмэләрди јүрөп бәдрәп табарта, база оо—ок тувалу болор солын нәмәни сананып табала иштәр бүдүргәжин, Осоавиахим Јонноң јәмәзин болыш алып турар учурлу.

Оноң башка, Осоавиахим Јонының члендәри, чэрү үүрэдүүнэ (службазына) алгажын, олардың алдында курстарла семинарияларда турып үүрәнгәни, чэрү кэрәгиниң кружокторында, мылтык адары ла база авиахим-отрядтарда, оноң-да башка Осо-

авиахим Жонының организацияларында турып бэлэтэнгэн чэрү үүрэдүүнэ бодолып турар учурлу.

22. Осоавиахим Жонын членинэг чыгып калган мундый улус бодолор:

а) член болорынаг чыгып турум дэп, угузу бичик бэргэни;

б) ячейканыг база ячейканыг ижин бүдүрүп турган башка организацияларының жуундарына жаантайын учуры јокко кэлбэй турганы;

в) члениг јууштык акказын 12 айга чыгара төлөбөгөни;

г) Осоавиахим Жонына член болып кирэргэ кэрэктү учурлу правазы јок болып калгандар;

д) кандый—бир сүрэкэй јаман бурулаткандар.

1—ны ајаару: Членинэг чыгарар кэрэкти бюро база Осоавиахим Жонының ячейказының члендериниг јаан јууны билэтэн, членинэг чыгарткандар комыдаар учурлу; комыдаза, комыдал бичигин бойлорын членинэг чыгарып постановление тургускан ячейканыг бюросы ажыра округтыг, губэрдиг, республикалардың Осоавиахим Жонының башкарулары турган јеринэ бэрэр учурлу. Ячейканыг бюросы бу комыдал бичиккэ бойының бу кэрэктэ айдынар шүүлтэзин бичийлэ, бир неделэдэн өткүрбэй, бойлорын билгэн аймак-

тагы, эмээзэ уездтэги отделение ажыра округтыг, ол эмээзэ губердинг Осоавиахим Јонына табыштырар, онызы бу кэрэкти көр- рип, канайда эдэр эдип тургускан бичигиниң учурын бичийлэ, көндүрэ членнэнг чыгарар дэп постановление бичигэн ячейканың бюро- зына—да, база, комыдал бичигиндэги јат- кан јэрин, ады—јолын бичип айткан адре- зынаг көрип, комыдагач кижиниң бойына- да табыштырып бэрэтэн.

2—чи ајаару; Членниң јууш акча- зын 12 айдыг туркунына төлөбөй член болып јүрэр правазы јок болгон кижиге, бу тутак јууш толүүн үзэ төлөгөн соғында Осоавиахим Јонныг ячейказы- ның бюросы оның член болор права- зын ойто јандырып членгэ тургузар учурлу.

23. Осоавиахимның члендэри бойының күүни-лэ бу Јонног чыккан болзын, эмээзэ чыгараткан-да болзын, Осоавиахим Јонына канча төлөп бэргэн јууш акчаларын нэкэп јандырып алар нэ-лэ эжилэрдэн астыгар, база Осоавиахим Јонының члендэри эжилэ кийэр кэбин кийэр, учурлу тагынар знак- тарын тагынар правазы јок болор.

**V. Ячейканың ижиниң
заңы, учуры**

Горно-Алтайская областная
Ячейка бойының ижи-лэ мундый кэрэ-
ктэр бүдүрүлүдү **НОТ ЕКА**

г. Горно-Алтайск

№ _____

99466

а) кол күчи-лэ јаткандардын калын јурт-ынын ортозында Осоавиахимнын кэрэгинин учурын јарлап јайары;

б) членгэ јаңы улус јуудары, база Осоавиахим Јонынын бүдүрэр нэ-лэ ижинэ (кружокторго, оноң-да өскөзинэ) оморды кожоры;

в) Осоавиахим Јонынын члендэринин ортозында нэ-лэ иш кэрэктэринин учурына үүрэнэрин, ижинэ таскаарын кичээри;

г) кол күчи-лэ јаткандарды чэрү үүрэдү-нэ бэлэтээри, чэрү үүрэдүүн тэкшилэдэ јуртка јайары;

д) Кызыл Армиянын јэпсэнэр ийдэ күчинэ, анчадала өрө кэй-лэ учар аэроплан-ла база нэ-лэ корон эдэр химия кэрэктэрдиг ижинэ кожылып болыжын јетирэри;

е) јери јургындагы чэрү турары-л нэ-лэ чэрү кэрэгинин ижин тургузарына болужары;

ж) Өскө каандарда јуртарда турган кэрэктэрдиг учурын база јаңы јууга бэлэтэнип турганын јартап айдып бэрип турары;

з) иш бүдүрип турган организациялардын (кружокторындагы толықтардагы, аш-өлөн чэнэп өскүрип турган јаландардагы, оноң-до өскөзиндэги) иштэрин јылдырып јарандыары;

и) дэрэвнэдэги іоктуларла орто јаткан улустарга культура база политика үүрэдүүн јандадар ишкэ болыгонын јетирэри;

к) СССР-дын социалист жаңы жүрүм бүдүрэр ижинэ болыжары;

л) деревнэдэ јэр ижин биригип иштээр, база јердин эскиргэнин канайда нэмэлэр салып жаңыртарынын учурларын јарлап јайары;

м) осоавиахимнын кэрэктэрининг учурын канча-ла үүрэдүлү (клубтар, кызыл-туралар) иштэринэ кожып кожо иштэдэри.

25. Ячейканын иш-кэрэктэрин бүдүрэр организациялары мундый:

а) черү кэрэгининг баштапкы база онон өрө үүрэдүлү кружокторы;

б) мылтык адарына үүрэнэр кружоктор;

в) чэрү үүрэдүүнүнг авиация, химия (атту жүрэр чэрүдинг, топография, авиахим отрядтары, онон-да өскөзи) кэрэктэринг кружокторы;

г) үүрэдүгэ кэрэктү бэдреп, сананып, шүүп нэмэ табар учурлу кружоктор,

д) авиация-ла химиянынг кружокторы;

е) өрө кэйдэ учып јарыш эдэр кэрэктинг кружокторы;

ж) кызыл туралардагы чэрү кэрэгининг толығы;

з) чэнэмэл ишту лаборатория-ла мастерскойлор;

и) деревнэдэги чэнэмэл-көргүзү участка јэрлэр, ононда өскөзи.

26 Ячейканын калың јуртагы ижининг эми-аайы.

Көс-лө көрип турар жүзүн жүөр јурукту дөклад куучын айдары, чэрү толықтары-ла јарча-

нактын иштэрин айландра јартап куучындары база чэрү кэрэгинин бөлүктэрин стенгазеттэрдэ, оноң-да өскөзиндэ баштап тургузары дэп болор.

Чэнэмэл-көргүзү иштү участкаларды, музейлэрди, Кызыл Чэрү турган јэрлэрди јүрип көрөргө экскурсия эдэри; спектакль ойын, концерт, кино тургузып эдэри; Кружоктор ла ячейканын организацияларынын канча бүдүгэн кэрэктэрин айдып көргүзэр вечерлар эдэри; канайда-ла јаланга, јэргэ чыгып јүрип бойынын нэ-лэ ижин јартап көрөри.

Таңма адары, база оноң-да башка чэрү кэрэгинде акалажар иш эдэри. Оскүргэн сад агаштарды, огородтарды, өлөң-ашту јалангарды, айыл-јурты үрэйтен нэмэлэр лэ туружары. Эскиргэн јэрлэргэ оны жагыртар нэмэлэрде канайда саларын салып көргүзип үүрэдэри; чэрү кэрэгинин, авиацианын, химиянын, оноң-да башказынын учурын бичигэн бичиктэрдн тартадары дэп болор.

VI. Ячейканын акча-јөөжөзи.

27. Ячейканын акча-јөөжөзи мунайда јуулар:

а) јыл тоозына член јууш акчадан (пай акча эмэс, онызы бастра (өнчозы) аймактын эмэзэ уездтын Осоавиахим Јонына табыжатар).

б) тэкши жертва акчалардан, јууштардан, үлүгэ кэлгэн, оноң-да башка јэрдэн, жагыс адулу кэрэктэргэ јуулган (аэроплан, оноң-да өскөзинэ) база бүткүлгэ республика ла

Бастра Союзтын Осавиахим Јонына табыжатар акчалардан өскө, кирэр акчалардан;

в) тургускан спектакльдардан, куучын-лекциялар ла оной-да башка ячейканын баштаган иштэринэн, кэлэр кирэлтэ акчалардан база ячейканын члендэринин күүни-лэ бойлорына салып јууган акчаларынан;

г) бичиб чыгарган (журналдарын, бичиктэрин) база бүдүрип чыгарган (знактарын) сатканынан јуулар акчалардан база.

д) оной-да јэрлэрдэн кирип турар акчалардан.

28. Положениелэрдин 27-чи параграфындагы тоололгон „а“ „б“, „д“ бөлүнтилэрдэ адалган јууш акчалардын 50⁰/₀-тын ячейка јэри-јуртынын Осавиахим Јоны эжилэп тургускан өйиндэ јаан организациязынын кассазына табыштырар учурлу, онызына јатыс адулу, эжилү кэрэктэргэ јууган акчаны кошпойтон, бу акчаларда јуулган кэрэгинэ тудар кэрэгиндэ бүткүлгэ Осавиахим јаан Јонына табыжатар. 27 чи параграфтагы „в“ бөлүнтилэ јуулган акча ла база „г“ бөлүнти-лэ тургускан кирэлтэнин процент акчалары бастразына ячейканын бойына артып калар.

29. 27-чи параграфтын „а“, „б“, „д“ бөлүнтилэр-лэ јуулган акчанын арткан 50⁰/₀-тын база „в“ бөлүнти-лэ јууган акчанын бастра 100⁰/₀-тын ячейканын бюрозы ячейканын ижинэ кэрэктү журнал, газет, бичиктэрин садып алдыртып аларга, база ячейканын организация-

ларын баштаарга, онынг эдэр ижинэ кэрэ) ктү (јэпсэл онон-да өскө нэмэлерди тааналарга тудатан.

30. Алдынанг граждан кижээ тўнгэй правалу болор правазы јок учун, ячейка бойынынг печеди, кассазы јок болотон, јэ месткомла учреждениенинг печеди-лэ кассадын алыжып тудунып јүрэр, база акчалу кэрэктэргэ обязательство бичик бэрип болбос, договор бичиктэр эдип болбос учурлу:

Деревнэдэги ячейкалар јуртсоветтинг, эмээзэ аймак башкарудынг комитедининг печедин алып турар.

VII. Ячейканы токтодып, ордыла јок эдери.

31. Ячейканы мундый тужунда токтодор:

а) ячейканынг ижи уйан болзо, онон јаан бойынынг бажын билип турган Осоавиахим Јонынынг постановление бичиги— лэ.

32. Арткан нэ-лэ нэмэзин, база акча-јө-өжөзин, онон-да өскөзин бюро ла шинжү комиссия, эмээзэ бажын билип турган јаан Осоавиахим Јонынанг өнөтийин чыгартылу ижин токтодып јок эдэр комиссия опис бичик эдип јэри-јуртындагы Осоавиахим Јонынынг отделенизинэ бэрип салатан.

33. Ижин токтодып салган ячейканынг члендэри Осоавиахим Јонынынг отделениези-лэ тилдэжип јөптөжө-лө, өскө ячейкаларга кийдирип, кожып салатан.

Осоавиахимнын ячейказынын шинжү комиссиязынын положениези.

1. Осоавиахимнын ячейказынын Шинжү Комиссиязы 3 членду, 2 кандидатту турар өйи ячейканын бюрозы турар өйинэ тунгай тудулар учурлу. Шинжү комиссия тудулган бойлорынын члендеринин ортозынан председател ла катчызын тудатан.

Бойынын эжилү жаан иштерин бүдүрөрдө (онын ижин бүдүрөргө билер кижизи жок болзо), шинжү комиссия ижин бүдүрөргө кэрэктү улусты (счетоводторды) башка жоннын, профсоюзтын организацияларынан, онойып, учет ижине бириккен, (ОРУ) экономкомиссиянын, фабзавместкомнын, ошонда өскөзинен алып турар учурлу.

2. Шинжү комиссиянын бүдүрөр кэрэктэри мундый:

а) Осоавиахим Жонынын ячейказынын Бюрозы бойын билип турган жаан организацияларынын жакылталарын, ячейканын члендеринин жаан жуунынын база жери журтындагы Жонынын организацияларынын, постановлениелерин жакылтазынча өйинен өткүрбей иштөп турганын салбай туркаары көрип турары,

б) бу Жоннын ячейказы бажаларда бүдүрөр эткен иш-кэрэктэринин турган аайын, тутактары барын, жоголторго, бүдүп турга-

нын жарандыраарга, база јазалган планы ла ижи бұдип турган-ба, мунын ончозын кайып көрип турары;

в) Јоннын ячейказынын нэ-лэ акча-јөөжөлү иш-кэрэктэрин көстөн салбай туркаары көрип јартап турары; ондый болгожын, шинжү комиссия ай бажында бир катаптаң ас эмэс ячейканын кассадын јоктоп шинжү эдип көрип туратан;

г) отчетту иштер (акча јөөжөни) чикэ бұдип турган-ба, цехтердин уполномочийлары ла акча јууп турган улустарла бодожоры јолду болып турган-ба, база члендерге төлөдөр јууш акчалар өйиндэ јуулып турган ба, оморды ајаарып, кайып көрип турары;

д) бу Јоннын јөөжөзин үрәп чыгарары, уурдап јири база кэрэги-учуры јок јэргэ тудары-ла, база оноң башка акча јөөжө табар дэп өйинэн өткрө јарабас концерт, ичер-јиир, оноң-да башка) иш баштаары-ла тартыжып туружары;

е) Јоннын ижи устав эжизинэн чыкпай база акча-јөөжөзинин кирелте-чыгымы јолду, башту турганын јаантайын көрип турары, 3. Шинжү комиссия бойынын бир јылдагы ижин үч айдаң төрт бөлүп (кварталдап) пландап јазап алатан, ай тоозына бир катаптаң төмөн эмэс јуулып турар. база Јоннын ячейказынын бюрозынын нэ-лэ заседаниелэрында шүэлтэ айдар үндү отурап учурлу.

Шинжү комиссиянын заседаниезинэтурган члендеринин тоозынын кабортозынаң төмөн

эмэс јуулган болзо (кандидатары-ла јаба), кэрэги бүдэр учурлу.

4. Ячейканың шинжү комиссиязының тургускан постановлениези-лэ я ч е й к а н ы ң бюросының бөлүк-кээк иштэрин кайып көрип шинжилэп турарын члендэринин бирүүзинэ бэрип салар, јэ шинжилэгэн (көргонининин акт бичиктэрин кийниндэ качан-да болзо кыйыш јок шинжү комиссияның заседаниелэриндэ јөптөп турар кэрэк. Шинжү эдэрдэ, Шинжү Комиссияның нэ лэ кэрэктү сурактарына каруун бэрип учурын айдып бэрэр, ячейканың бюросының катчызы, ол эмээ члени көжө турар учурлу.

5. Јонның ячейказының шинжү комиссиязы тур каары. **Үч айдын бажында 1 натаптан ас эмэс**, Осоавиахим ячейказының члендэринин јаан јуунының алдына отчодын бэрип, ячейканың бүдүргэн и ш т э р и н и ң, нэ-лэ кэрэктэринин турган учурын јартап тоолоп айдып бэрип турар. Оноң башка, ш и н ж ү комиссия Јонның ячейказының иш-кэрэктэринин турган кирэзин бюроның заседаниезинда база Јон ячейказындагы цех уполномочий улустың делегат јуундарында јартап айдып бэрэр, оноң башка тэкши члендэрин стенгазет, туркаары јарлап бичиир бичиктэр, оноң -да башка нэмэлэр ажыра јарын ч ы г а р ы п, калың јуртка јары чыгып, бар тутактарын алдынан өрө чыгарыжарга арга бэрип туры.

6. Осоавиахимның ячейказының шинжү комиссиязы бойының бажын билип турган

аймактын, округтын, областын ш и н ж ү комиссиялары-ла ортозы жуук турып, туркаары олор-ло тилдэжип, бойынын заседание-лэриндэ тургускан протоколдорын, шинжү эткэн акт бичиктэрин, база аймактагы, эмэээ областагы ячейканын отделениелэринин ижи өскөргөнинэн улам шүүлтэ бичик эткэнин өйинэн өткүрбэй туркаары т а б ы ш т ы р ы п турар учурлу.

7. Осоавиахимнын ячейказынын шинжү комиссиязы Жоннын ячейказы т ө з ө л и п тудулган профсоюзтардын эмэээ с о в е т предприятиялардын, фабзавкомнын месткомнын, аймактын о р г а н и ж а ц и я л а р ы н д а г ы шинжү комиссиялар ла жуук турып. кэрэги жаан тужунда олордон арга болыш с у р а п турат.

8. Жоннын ячейка бюрозынын т у р г а н акча-жөөжөзин көрип билэргэ шинжү комиссия мундый иштэр бүдүрэт:

а) казначейдын колындагы арткан акчанын бүткүл турганын кассанын о т ч о т (ведомость) бичигиндэ артканын бичип салганы-ла тунэйлэп көрип турат; казначейдин колында көп акча артып јатпазын, ячейканын акча-жөөжөзин кэрэк-лэ тужунда а л ы п турар счотту акча эдип банкаа, эмэээ сбер-касса салып јатырзын дэп, нэ лэ јөөжө кэрэгин ајаарып көрип турар;

б) кирэлтэ-чыгалтаны канайда бичиген, нэни бичигэнин документ (квитанция лу бичик,

списка ордер база оо тунгэй онон-да өскө) бичиктер лэ тунгэйлэп (көрөр;

в) чыгалта эткэндэрин бичип турганын, база учурлу кэрэккэ тутканы жартап чындалтып көрөр;

г) Шинжү комиссия анчадала членин бэлэдин бэргэнин, членин жууш акчазын жууганын кичээп көрөт; Аймактаң канча тоолу бэлэттэр лэ маркалар алганын, члендергэ канчазын үлэгэнин, члендэрдиг жууштыгын жууганын, жылыгын бэлэттин ордына дубликат бэлэт бэргэнин, алдынаң кижиг зайын база бастразына жаба член жууш акчанын жуулбаган тутагын жарттап турат;

д) бойынын көрип тапканын жаан жуунга доклад эдип айдып бэрэт, база ячейканын кирэлтэ бэрэр предприятияларынаң (концерт, кино, ононда өскө жэрдэн) табылган акчалардын кирип турганын, чыгарганын жарттап көрөри;

е) ячейканын аймактаң, областаң процентэп айрып бэргэн акчалар канайда кирип, канайда чыгымга барып турганын, онын жолдуун (анчадала чыгымды) жартаар, база бойын билип турган жаан организацияларга табыштырар учурлу жууш акчаларды ойиндэ табыштырып турганын көрөт.

9) жөөжө кэрэгинин ижин жартаарга шинжү комиссия мундый нэмэлэрдиг учурына чыгар:

а) ячейканын бюрозы канча тоолузнактар, бичиктэр, лотерейдин бэлэтэрин, авиахим-

нын јөөжөзін, оноң-да башказын алганын;

б) бу јөөжөнің канчуузын колго акча эдип, эмээ сонгоо (кредит) бэргенин;

в] үлэгэн јөөжө нэмэ учун член бажына база бастразына Јонның ячейказында канча кирэзи алым барын, ячейка аймактын, эмээе областын отделениезинэ' оноң-да өскө организацияларына канча кирэлү алымду турганын, база оны канайда, кажы өйдө төлөп учына чыгарын билэт;

г) таркадар учурлу: бичиктер, знактар, член дэрдин бэлэтэри оо түнэй оноң-да башказынын артып калган барын, оморды мунаң ары таркадарын билип алат;

д) ячейканын бойынын јөөжөзинин барын (нэ-лэ јәпсәлдэр, мастерскойдогы толықтагы библиотечкадагы, оноң-да өскөзіндәги ту-дунар кабынар нәмәләрин, онызына ячейканын бюросы опись бичиктү болор кэрәк. 10. Шинжилээр тужунда комиссия нәни тапканын протокол, эмээ акт тургузып бичип, ячейканын канча бөлүк иштәри кандый болып турган, акча-јөөжөзи канча кирәлү, кирәлтәзи, чыгымы канча кирәлү болгон, алым кэрәги, база ячейканын нэ-лэ ижи, акча-јөөжөзи канайда турганын, ижи-јөдын канайда бүдүрип турганын ончозын айдып бичип салатан.

11. Јонның ячейка бюросынын бастра ижин кайып көрөргө шинжи комиссия мундый иштәр бүдүрәр кэрәк:

а) јоннын ячейка бюрозы Осоавиахим Јонына јаңы член јуудып кийдирэр кэрэктин ижин канча кирэлү кичээп б ү д ү р и п турган, база оморды бу Јоннын бүдүрэтэн кэрэктэринэн көрө, ижинэ канайда кожып иштэдип турганын билип алатан;

б) јоннын ячейка бюрозы јэри јурттына, государствонун бойына кэрэктү к э з э к компания иштэрди канча кирэлү јарандырып тузалу ойиндэ бүдүрип турганын кө р и п алар;

в) јэри јурттындагы Јон ячейказынын члендэри иш кэрэгинэ канча кирэлү кичээмэлдү база бюронун члендэри канча кирэлү кичээмкэй оны көрип билип алатан;

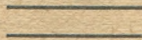
г) јоннын ячейка бюрозы төс јэрдэн чыгарган јакаару бичиктэрин алары-ла удатпай тургуза бүдүрип турганын база бюронун тургускан постановлениелэрин оног-да өскөзин учурлу бүдүрип турганын ј о к т о п көрип салар.

12. Шинжү база кайып-јоктоп көргөн иштэргэ тургускан акт бичиктин копиязын чыңдалтала, аймактын, эмэээ о б л а с т ы н Осоавиахимнын шинжү к о м и с с и я з ы н а табыштыратан, актын төзөө бойы Јоннын ячейказынын шинжү комиссиязынын кэрэктү бичиктэри-лэ кожо јадар учурлу.

13. Јоннын ячейказынын шинжү комиссиязы Осоавиахим Јонынын нэ-лэ ижинин учурын аайлап јартап билип аларга, бу Јонго кэрэктү төс јэрдэн чыккан нэ-лэ

жакылта-жаккару бичиктәрди туркаары көрип кычырып, билип турар кэрэк. База м у н ы н -өк кэрэгиндә шинжү комиссия Ј о н н ы н ячейка бюродогы бар бичиктәрди а л ы п, үүрәнип турар, оноң башка көндүрә бойлорына јаан шинжү комиссиялардан к э л и п турган бичиктәр-лэ кэрәктәрин баштанып, иштәп турар.

14. Јоннын ячейказынын шинжү комиссиязыла бюронын ортозынан иш кэрэгиндә кандый-ла блаашту кэрэк чыккажын, озө баштап шинжү комиссиянын айткан шүүлтәзи-лэ блаашту кэрәктәрди такып (јагыртып) көрөрин ячейканын бюрозынын бойына бэрэр, ол кэрәктәрди ячейка бюрозынын заседаниезиндә шүүжип көрөрдө, к а н д ы й болгонын кыйбай протоколго бичип салала, онын кийниндә бойлорын билип турган јаан организациянын шинжү комиссиязына бу кэрәктәрди јарттадып аларга сурак э д э р учурлу.

4-10к.
34417

Виродження

Вісік вудуґеті-ле

вазагыпа

КЪЗЫ-Оҗрот віріккені

Овліт №54 Тіраз 3000.

Об'єм 7/8 п. л. С. ф. А-6